

FYLKESRÅDSSAK

Sak: 165/17

Løpenr.: 36031/17
Saknr.: 17/11929-4
Ark.nr.: U43SAKSARKIV
Dato: 22.06.2017

Til: Fylkesrådet
Fra: Fylkesråd for kultur og næring

HØRING: DIVERSE FORSLAG TIL ENDRINGER I FORBINDELSE MED IMPLEMENTERING AV NYTT SYSTEM FOR KAPASITETJUSTERINGER I HAVBRUKSNÆRINGEN

Innstilling:

1. **Mulighet for alle aktører å inneha tillatelse og produksjon i inntil 2 tilgrensende produksjonsområder.** Forslaget i alternativ II strider mot Fylkestingets tidligere vedtak som sier at rammebetingelser ikke må endres på en slik måte at store aktører favoriseres i forhold til små. En endring av rammebetingelsene etter alternativ II vil favorisere aktører som i dag har tilknytning i flere av de tilgrensende produksjonsområdene, særlig gjelder dette aktører med IRBT. Forslaget i alternativ I, gjennom endring av § 33 i laksetildelingsforskriften vil sikre at aktører som i dag er innplassert i kun et produksjonsområde ikke får reduserte muligheter enn hva de har hatt med dagens ordning hvor eksempelvis Troms var et område. Alternativ II vil derfor være konkurransedrivende og ha sterk strukturdrivende effekt på næringen i Troms. I dag er det hele 9 aktører i Troms som kun er knyttet til et produksjonsområde. Disse aktørene tilfører betydelige samfunnsmessige og økonomiske ringvirkninger i kystsamfunn i kommunene i Troms, blant annet gjennom lokalt/ regionalt eierskap og innehar hele 6 av 8 prosessanlegg/slakteri i regionen. Alternativ I vil være i tråd med Fylkestingets vedtak og til det beste for videreutvikling av næringen.

Fylkesrådet går imot alternativ II.

2. **Mulighet for aktører som har interregionalt biomassetak (IRBT) å kunne inneha felles biomassetak for inntil 4 produksjonsområder.** Departementet foreslår økning av IRBT til inntil 4 produksjonssoner for aktører som i dag driver i dette omfanget. Dersom endringen innføres, forutsettes det samtidig at regelverket for aktører som i dag driver i kun en produksjonssone kan drive i inntil 2 soner i henhold til alternativ I ovenfor. Dersom dette ikke skjer, vil dette være særlig konkurransevridende og strukturdrivende for næringen i Troms ved at disse får reduserte muligheter og selskaper med IRBT får opprettholde sine muligheter. Departementets forslag om å begrense utvidelse av ordningen gjennom oppkjøp mv. støttes. Dette vil sikre at aktører som i dag driver over 4 soner med IRBT vil få videreført gjeldene rettighet og

fleksibilitet, samtidig som man kan kunne ivareta produksjonsområdene uten at regelen øker de konkurransevridende elementene ytterligere i omfang.

⋮

⋮

Saksutredning:

Det vises til høring fra Nærings- og fiskeridepartementet datert 19.05.17, mottatt her 23.05.17, om ulike forslag til endringer i forbindelse med implementering av nytt system for kapasitetsjusteringer i havbruksnæringen.

Høringen innebærer primært tre sentrale elementer:

1. Mulighet for alle aktører å inneha tillatelse og produksjon i inntil 2 tilgrensende produksjonsområder.
Forslag til endring i § 7 i forskrift om produksjonsområder for akvakultur av matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret (produksjonsområdeforskriften).
2. Mulighet for aktører som har interregionalt biomassetak (IRBT) å kunne inneha felles biomassetak for inntil 4 produksjonsområder.
Forslag til endring i § 48b i forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftforskriften).
3. Endring og addering av regler i *produksjonsområdeforskriftens § 12* tilknyttet kapasitetsøkning for aktører som får unntak fra handlingsregelen.

Historikk

Med bakgrunn i høring om forslag til regelverk for å implementere nytt system for kapasitetsjusteringer i lakse- og ørret produksjonen datert 24.06.16, med høringsfrist 21.09.16, fastsatte departementet den 16.01.17 produksjonsområdeforskriften.

Høringen ble besvart Troms fylkeskommune innen høringsfristens utløp, og ble behandlet i Fylkesrådet den 29.09.16 i sak 208/16, og Fylkestinget den 18.10.16 i utvalgssak 74/16. Sistnevnte to behandlinger ble ettersendt til departementet den 30.09.16 og 26.10.16.

Departementet sendte også høring «høringsbrev om fleksibilitet produksjonsområder» i desember 2016. Dette omhandlet at aktører med IRBT kunne ha produksjon i inntil 3 produksjonsområder, i motsetning til 2 produksjonsområder som var foreslått i høringen av 24.06.16. Høringsfristen var svært kort og ble ikke besvart av fylkeskommunen.

Nå foreligger det en tredje høring om diverse forslag til endringer av 19.05.17, mottatt her 23.05.17 med høringsfrist 30.06.17.

Vi merker oss at høringsfristen på forslaget er kort. Dette innebærer at fylkeskommunens anledning til å behandle høringen inngående, og etter ordinære regler, reduseres. Prinsipielt mener fylkeskommunen de fristene departementet her legger opp til er uheldig og kan medføre at departementet ikke blir godt nok opplyst fra regionale forvaltningsnivå.

Vurdering

1. Mulighet for alle aktører å inneha tillatelse og produksjon i inntil 2 tilgrensende produksjonsområder. Forslag til endring i § 7 i forskrift om produksjonsområder for akvakultur av matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret (produksjonsområdeforskriften).

Fylkesrådet har tidligere vedtatt i sak 208/16 den 29.09.16, punkt 4, tilsluttet av fylkestinget i sak 74/16 den 18.10.16 følgende:

Punkt 4: «Fylkestingets målsetting er å opprettholde en differensiert eierstruktur i havbruksnæringen i Troms. Både fylkestinget og fylkesrådet har i flere hørings-uttalelser til departementet lagt stor vekt på at foreslåtte endringer ikke må endre rammebetingelsene på en slik måte at store aktører favoriseres i forhold til små. Fylkestinget konstaterer at forslaget har strukturdrivende effekter, noe som klart strider mot målsettingen om en variert eierstruktur. En drivende kraft mot større eierskapskonsentrasjon vil minske legitimiteten til næringa i kystdistriktene.»

Departementet har i hovedsak vurdert to alternativer for å implementere fleksibilitet for aktør som i dag kun er etablert i en av produksjonsområdene:

- I. Åpne for unntak i laksetildelingsforskriften § 33 som gjør det mulig for aktører som kun har tillatelser i et produksjonsområde å få klarert lokaliteter også i et tilgrensende produksjonsområde.
- II. Tillate (en begrenset) flytting av en eller flere tillatelser inn i et tilgrensende produksjonsområde. Ved slik flytting vil aktøren kunne benytte regelen i akvakulturdriftsforskriften § 48 og få felles biomassetak mellom to tilgrensende produksjonsområder.

Departementet har i forslaget kommet frem til at alternativ II veies tyngst. Dette vil imidlertid redusere mulighetene for aktører som i dag kun er etablert i et av de foreslåtte produksjonsområdene i Troms sammenlignet med mulighetene de har i dag hvor aktører kan etablere seg i to områder (Troms deles i to produksjonsområder).

I tillegg legger departementet opp til at kun inntil 50% av tillatelsesbiomassen til aktøren kan flyttes til tilgrenset produksjonsområde i alternativ II. Sammenlignet med forslaget i høringen hva angår selskaper med IRBT som foreslås å kunne drive som før, - og i inntil 4 produksjonsområder, vil denne regelen virke særlig konkurransevridende for aktører som i dag kun er etablert i ett produksjonsområde.

I Troms er det i dag 9 aktører som driver i kun et av de nye produksjonsområdene, og disse vil dermed bli skadelidende og få reduserte muligheter.

2. Mulighet for aktører som har interregionalt biomassetak (IRBT) å kunne inneha felles biomassetak for inntil 4 produksjonsområder. Forslag til endring i § 48b i forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften).

Fylkesrådet har tidligere vedtatt i sak 208/16 den 29.09.16, punkt 8, 9 og 10, tilsluttet av fylkestinget i sak 74/16 den 18.10.16 følgende:

Punkt 8: «Fylkestinget mener det må legges sterke begrensninger på forslaget om anledning til flytting av produksjonskapasitet inn i «grønne» områder. Uten vesentlige begrensninger på en slik adgang, vil det genereres et behov for lokaliteter i flere produksjonsområder for å kunne være mest mulig fleksibel. Dette vil bidra til et økt press på allerede begrensede arealer

i kystsonen. Det vil kunne medføre en reduksjon av restarealer i tilflyttingsområdet og slik gjøre det vanskeligere for aktører som allerede er der.»

Punkt 9: *«Fylkestinget er imot at det skal kunne flyttes produksjonskapasitet til et hvilket som helst produksjonsområde i landet. Dette vil legge opp til en flytting av produksjonskapasitet nordover hvor lusenivåene er vesentlig lavere enn lengre sør. Slik flytting må kun tillates fra det produksjonsområdet hvor tillatelsen er hjemmehørende og til nærmeste tilgrensende produksjonsområde.»*

Punkt 10: *«Fylkestinget konstaterer at forslaget vil medføre størst fleksibilitet for aktører med lokaliteter og tillatelser i flere og tilgrensende produksjonsområder. Slike aktører har i dag ofte fleksibilitet gjennom interregionalt biomassetak og/eller konsernbiomasse, og får dette videreført i denne nye ordningen. Ordningen vil slik virke konkurransevidende.»*

Fylkestinget har i sak 74/16 den 18.10.16 besluttet følgende:

Utdrag punkt 3, 1 setning: *«Fylkestinget vil videre påpeke at en viss fleksibilitet er en forutsetning for industriell utbygging av næringen, og at det ved en slik fleksibilitet må stilles strenge krav til at videreforedling skal skje innenlands...»*

Punkt 4: *«Fylkestinget i Troms vil imidlertid foreslå at Finnmark beholdes som ett produksjonsområde for å sikre fleksibilitet og grunnlag for industriell produksjon, jf forslaget fra faggruppen som departementet har tatt utgangspunkt i for sitt forslag til områdedeling.»*

Det legges til grunn av forslaget på IRBT på inntil 4 produksjonsområder, at dette kun gjelder adgangen til å drive tillatelsen i to, tre eller fire tilgrensende produksjonsområder, mens kapasiteten på tillatelsen (tillatelsens avgrensning i MTB) bestemmes ut fra gjeldende miljøtilstand (grønn, gul eller rød) i produksjonsområdet tillatelsen var plassert i før skjæringsdatoen (26.06.16). Departementets forslag om å begrense utvidelse av omfanget av IRBT gjennom eksempelvis oppkjøp støttes. Dette vil sikre at de selskap som i dag driver over 4 soner over Troms og Finnmark får anledning til fortsatt fleksibilitet innenfor de rammer selskapet allerede har i dag, samtidig som man kan kunne ivareta produksjonsområdene uten at regelen øker de konkurransevidende elementene ytterligere i omfang. Det forutsettes at aktører som i dag ikke har IRBT og driver i kun en sone får anledning til samme fleksibilitet som de har i dag – dvs anledning til å drifte fleksibelt i 2 soner med hele sin selskapsbiomasse.

3. Endring og addering av regler i produksjonsområdeforskriftens § 12 tilknyttet kapasitetsøkning for aktører som får unntak fra handlingsregelen.

Endringen tilfaller i stor grad Mattilsynet og besvare. Fylkeskommunen konstaterer imidlertid at unntaket fra handlingsregelen nå blir svært omfattende og kompleks, og at praktisering og oppfølging vil være tidkrevende og kreve store ressurser fra Mattilsynet og næringen. Disse reglene kommer i tillegg til andre diversifiserende regler tilknyttet de ulike tillatelsene og tildelingsrundene. Vi vet i dag at Mattilsynet har behov for betydelige ressurser for å følge opp de lovpålagte oppgaver under tildeling, drift og tilsyn. Vi ber Departementet ta høyde for dette.

Fylkestinget har i sak 74/16 den 18.10.16, punkt 3, besluttet følgende:

Utdrag punkt 3: *«...Fylkestinget i Troms støtter ikke det foreslåtte systemet med kollektiv reaksjon innenfor produksjonsområder, og viser til at dette kan medføre at gode lokaliteter/selskaper innenfor områder som blir klassifisert som «røde» vil kunne måtte ta ned sin produksjon. Selv om departementet foreslår en unntaksregel for de svært gode lokalitetene*

i et dårlig område, så vil dette ikke være tilstrekkelig for å unngå en kollektiv avstraffelse for næringen.»

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Ordningen vil rent administrativt og forvaltningsmessig for fylkeskommunen høyst sannsynlig medføre merarbeid i form av flere søknader og forvaltningsarbeid. Det vises for øvrig til Fylkestingssak 74/16 for tidligere vurdering av konsekvenser.

Tromsø, 22.06.2017

Sigrid Ina Simonsen
fylkesråd for kultur og næring

Vedlegg:

- Høring datert 19.05.17 fra Nærings- og fiskeridepartementet med utkast til endringer av forskrift.
- Saksprotokoll Fylkestinget datert 18.10.16 sak 74/16
- Saksprotokoll Fylkesrådet datert 29.09.16 sak 208/16

...